

Analyse:

Stigende fødevarepriser kan flytte stemmer

Resumé

Danskerne oplever, at priserne på fødevarer er steget markant og hurtigt. Selvom de danske fødevarepriser er steget en smule mindre end i resten af Europa, er de stigende fødevarepriser blandt de temaer, som danskerne vægter allerhøjest ved et kommende folketingsvalg.

Det viser en befolkningsundersøgelse, som Norstat har gennemført på vegne af DSK.

Danskerne vægter de stigende fødevarepriser så højt, at næsten 2/3 peger på, at det er noget, der i et eller andet omfang kan skubbe til deres kryds ved et kommende folketingsvalg.

Undersøgelsen viser også, at danskerne oplever, at politikerne tager emnet mere alvorligt end for blot få måneder siden – men også, at danskerne oplever, at det tiltag, der allerede er vedtaget politisk, ikke er tilstrækkelige. Der skal mere til, hvis der skal styr på prisudviklingen. Her kan en lavere moms på fødevarer være en ide, og det er da også en ide, der støttes af et massivt flertal af danskerne.

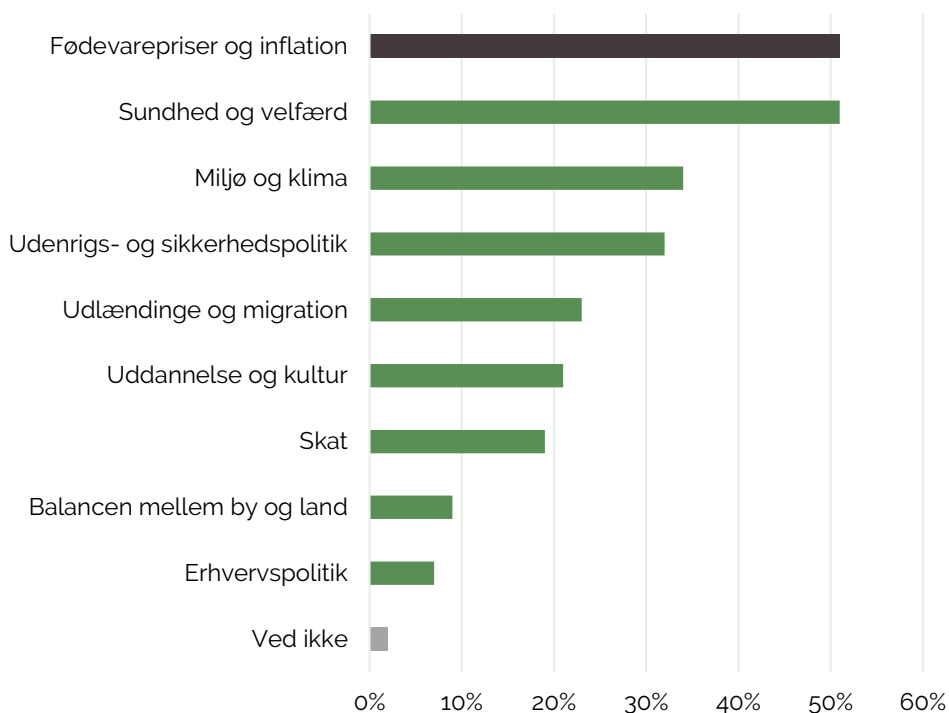

Danskerne bekymrer sig om de stigende fødevarerpriser

Mange danskere oplever, at hverdagen er blevet dyrere: Det daglige indkøb fylder mere i det samlede budget end hidtil. Det er en udvikling, der ses over hele Europa, og selvom danskerne ikke er dem, der er hårdest ramt af de stigende priser,¹ er oplevelsen blandt mange danskere, at dagligvareindkøbet er blevet så dyrt, at det er et problem.

Udviklingen i fødevarerpriserne er derfor også et af de politiske temaer, der træder tydeligst frem, når man spørger danskerne om, hvilke temaer de anser som de vigtigste ved et kommende folketingsvalg. Over halvdelen peger på fødevarerpriserne.

Hvilke temaer anser danskerne som de vigtigste ved et kommende folketingsvalg?

Kilde: Norstat for DSK, oktober 2025. N = 506.

Note: Spørgsmaalsformuleringen lød: "Hvilket af følgende temaer anser du som det vigtigste ved et kommende folketingsvalg?" Respondenterne kunne vælge flere muligheder, hvorfor der ikke kan summeres til 100 procent på tværs af svarmuligheder.

¹ Bentsen, O., Weissert, C.J. & Zhuang, A.Y. (2025): Globale forhold driver høje fødevarerpriser i Danmark og udlandet. Nationalbanken, Analyse – Inflation og prisudvikling, nr. 20.

Selvom ovenstående undersøgelse er begrænset i størrelse, er forskellen mellem den andel, der peger på fødevarerpriserne eller sundhed og velfærd (ca. 51 procent), og den andel, der peger på det næste tema (miljø og klima, 34 procent), så massiv, at der næppe kan være nogen tvivl om, at fødevarerpriserne fylder godt i danskernes politiske bevidsthed.

I nyere tid er fødevarerpriserne under ét da også steget med – i runde tal – cirka dobbelt hastighed af priserne i samfundet generelt. Hvor forbrugerprisindekset på de 12 måneder, der løb fra september 2024 til september 2025, steg med lidt over to procent, så steg fødevarerpriserne i samme periode med godt over fire procent.

Prisudvikling generelt sammenlignet med prisudviklingen på fødevarer (2022-2025)

	Januar '22 til september '25	September '24 til september '25	Januar '25 til september '25
Prisudvikling, generelt	+12,5 pct.	+2,3 pct.	+1,7 pct.
Prisudvikling, fødevarer	+27,2 pct.	+4,5 pct.	+4,3 pct.

Kilde: Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik, Statistikbanken: PRIS111.

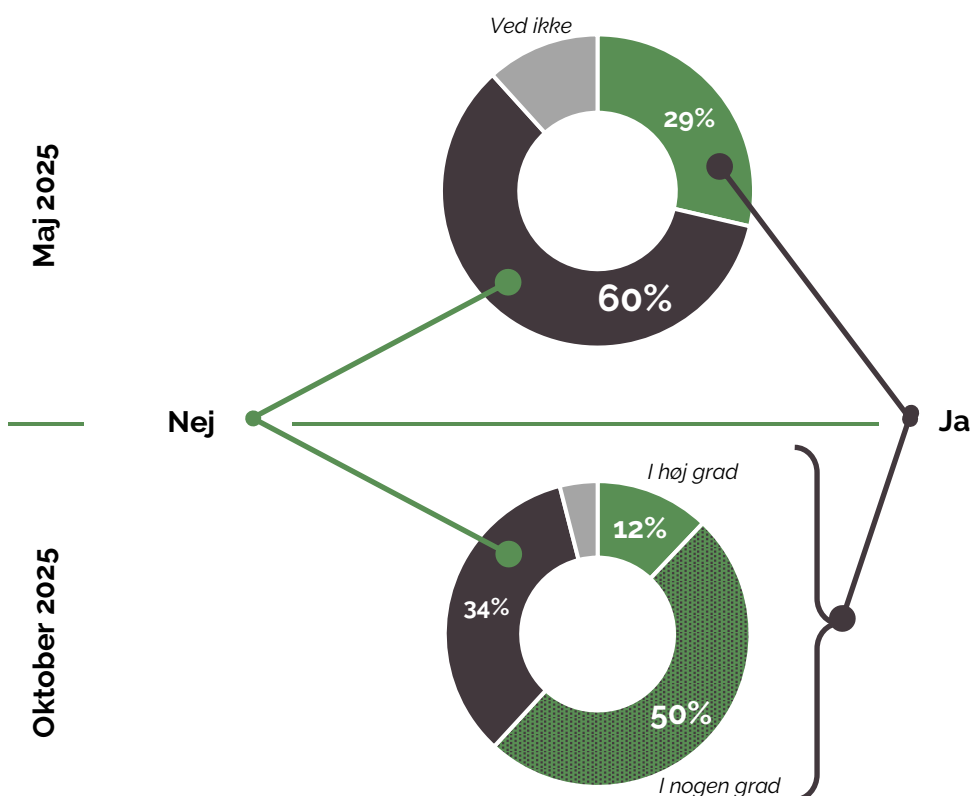
Note: Tabellen viser udviklingen i det generelle forbrugerprisindeks sammenlignet med udviklingen i forbrugerpriserne for fødevarer.

Danskerne oplever, at politikerne tager emnet mere alvorligt end tidligere, ...

Diskussionen om udviklingen i de danske fødevarerpriser har stået på i en rum tid. Men hvor størstedelen af danskerne i foråret og den tidlige sommer af 2025 ikke oplevede, at udviklingen blev anerkendt og omtalt politisk som et problem, er billedet i dag det modsatte. Ja, det er nærmest vendt 180 grader.

I maj 2025 gennemførte Norstat for DSK en mindre spørgeskemaundersøgelse og spurgte til, om danskerne oplevede, at stigende fødevarerpriser politisk blev anerkendt og omtalt som et problem; seks ud af ti svarede nej.

Oplever du, at danske politikere i dag anerkender og omtaler stigende priser og leveomkostninger som et problem?

Kilde: Norstat for DSK, maj 2025 hhv. oktober 2025. $N_{maj} = 503$, $N_{oktober} = 506$.

I oktober 2025 blev danskerne spurgt igen. Denne gang var det ca. seks ud af ti, der svarede ja. Dette peger i retning af, at danskerne oplever, at hverdagens bekymringer om priserne på varerne i indkøbskurven, også er blevet en politisk bekymring.

...men danskerne oplever samtidig, at der ikke er blevet gjort tilstrækkeligt ved problemet

Men oplevelsen af, at politikerne anerkender udfordringerne, der skabes af de stigende fødevarerpriser, er ikke ensbetydende med, at de politiske løsningsforslag opleves som tilstrækkelige.

Som en del af finansloven for 2026 er det aftalt, at afgifterne på kaffe og chokolade / slik skal afskaffes. Danmark har længe været det eneste land i Europa med en afgift på chokolade /

slik. Afskaffelsen koster ca. 2,5 mia. kroner, hvilket svarer til en gennemsnitlig skattelettelse på over 400 kroner til samtlige 6 mio. indbyggere i Danmark.

Faktaboks: Politisk enighed om at afskaffe afgifter på kaffe og chokolade

Politisk er der flertal for på finansloven at "at afsætte ca. 1,3 mia. kr. i 2026, ca. 2,5 mia. kr. årligt i 2027-2028 og ca. 2,4 mia. kr. i 2029 og frem til at afskaffe afgifterne på kaffe samt chokolade- og sukkervarer."

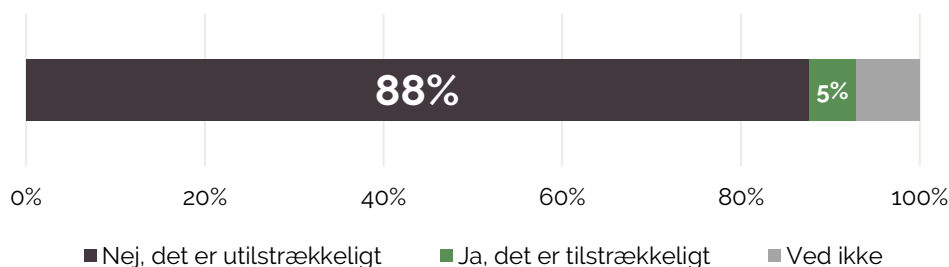
Sådan lyder det i finanslovsaftalen for 2026. Dertil kommer, at man har aftalt, at regeringen skal igangsætte "et arbejde, der skal muliggøre at indføre differentieret moms på et senere tidspunkt..."

Kilde: Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Det Konservative Folkeparti (2025). Aftale om finansloven for 2026.

<https://fm.dk/media/qluaqowg/aftale-om-finansloven-for-2026.pdf>, s. 4.

Men spørger man danskerne, er dette tiltag næppe tilstrækkeligt til at modvirke effekten af de stigende fødevarerpriser. Næsten ni ud af ti mener, at der skal mere til.

Er afskaffelsen af afgifterne på kaffe og chokolade/slik tilstrækkeligt til, at du vil kunne mærke det i dagligdagen?

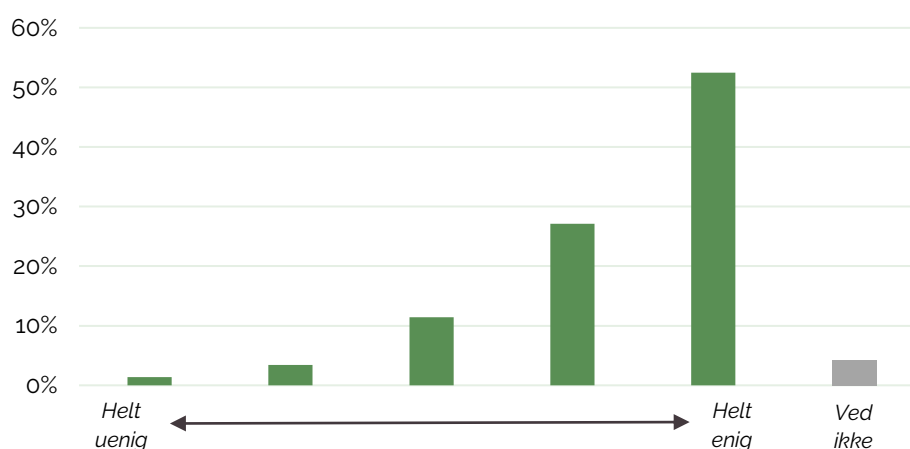
Kilde: Norstat for DSK, oktober 2025. N = 506.

Note: Spørgsmålsformuleringen lød: "Politikerne har aftalt, at afgifterne på f.eks. kaffe og chokolade skal afskaffes i 2026 for at modvirke de stigende priser på fødevarer. Tror du, at dette er tilstrækkeligt til, at du kan mærke det i hverdagen?"

Et oplagt bud – som også er antydnet i finanslovsaftalen – er, at der i Danmark indføres en lavere moms på fødevarer, ligesom man ser det i alle andre EU-lande.

Og det er et tiltag, som danskerne i høj grad støtter.

Hvor enig er du i, at der bør indføres en lavere moms på fødevarer i Danmark?

Kilde: Norstat for DSK, oktober 2025. N = 506.

Note: Spørgsmålsformuleringen lød: "På en skala fra 1 til 5, hvor 5 er mest enig, hvor enig er du i følgende udsagn: Den danske moms på fødevarer bør sænkes."

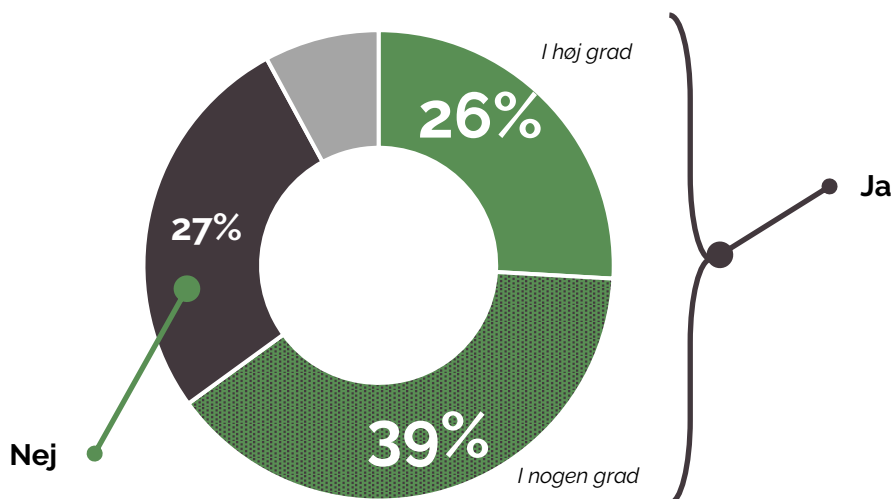
Cirka otte ud af ti danskere er i betydelig grad tilhængere af, at der i Danmark indføres en lavere moms på fødevarer.

De stigende priser kan flytte mange stemmer ved et kommende valg

Det samlede billede er, at danskerne oplever et stigende pres på priserne, når de handler dagligvarer. De oplever, at politikerne tager denne udfordring mere alvorligt i dag end tidligere – men de oplever samtidig, at de tiltag, der er sat i søen, næppe vil være tilstrækkelige. Der skal mere til. Og et sådan tiltag kunne være en lavere moms på fødevarer – fuldkommen som det kendes fra Tyskland, Sverige og alle andre EU-lande.

Og denne diskussion om de stigende fødevarerpriser – og hvordan de skal håndteres – kan få politisk betydning. Emnet er nemlig ikke kun vigtigt for danskerne; det er også noget, der direkte kan flytte stemmer

Kan stigende fødevarepriser flytte sin stemme, hvis der var folketingsvalg i morgen?

Kilde: Norstat for DSK, oktober 2025. N = 506.

Note: Spørgsmålsformuleringen lød: "Fødevarepriserne i Danmark er steget en del gennem det seneste år. Er det noget, der kan flytte din stemme, hvis der var folketingsvalg i morgen?"

Næsten to ud af tre danskere peger i denne undersøgelse på, at de stigende fødevarepriser i et eller andet omfang kan flytte deres stemme ved et kommende folketingsvalg. For mere end hver fjerde af de adspurgte er det endda i høj grad tilfældet. Stigningerne i fødevarepriserne – og den politiske håndtering heraf – kan med andre ord i ikke ubetydelig grad forventes at påvirke udfaldet af et kommende folketingsvalg.

Spørger man danskerne, i hvilken retning udviklingen kan skubbe dem – blå eller rød – er billedet noget uklart. Umiddelbart er det et emne, som i højere grad trækker danskerne i retning af de blå partier. Mere end hver femte – 22 pct. – af de adspurgte i denne undersøgelse peger på, at det er en udvikling, der kunne få dem til at stemme mere blå, mens lidt mere end hver syvende peger på, at det er en udvikling, der kunne få dem til at stemme mere rødt.

Hvordan kan de stigende fødevarepriser skubbe til din stemme ved et kommende folketingsvalg??

Påvirkning	Andel
Det er en udvikling, der kan få mig til at stemme mere blå / mere mod højre	22 pct.
Det er en udvikling, der kan få mig til at stemme mere rødt / mere mod venstre	15 pct.
Det påvirker ikke min stemme	41 pct.
Ved ikke	22 pct.

Kilde: Norstat for DSK, oktober 2025. N = 506.

Note: Spørgsmålsformuleringen lød: "Hvis du alene tager afsæt i de stigende fødevarepriser, er det så en udvikling, der kunne få dig til at stemme mere blå eller rødt, end du gjorde ved sidste folketingsvalg?"

Dette vælgerpotentiale er dog forbundet med en betydelig usikkerhed. For det første er der her tale om en mindre undersøgelse. For det andet er der en meget stor andel af danskerne, der i undersøgelsen svarer enten "ved ikke", eller at udviklingen ikke påvirker stemmeafgivelsen. Det ændrer dog ikke på, at tallene med tydelig understreger, at de stigende fødevarepriser som politisk tema har potentiale for at flytte danskernes kryds ved et kommende folketingsvalg.

DSK MENER

De stigende fødevarerpriser påvirker i høj grad danskernes dagligdag. Selvom priserne i Danmark er steget mindre end i resten af Europa, så rammer udviklingen hårdere end Danmark end andre steder, da den danske moms på fødevarer er så meget højere – 25 pct. i Danmark mod 7 pct. i Tyskland og snart 6 pct. i Sverige.

Det er ubetinget positivt, at man politisk har besluttet at rydde op i de danske afgifter for at modvirke udviklingen. Det er noget, DSK har efterspurgt i mange år, da de danske særavgifter har medført store administrative byrder i Danmark og gjort dansk dagligvarehandel mindre konkurrencedygtig over for butikkerne i udlandet. Afskaffelsen af afgifterne er derfor et stort skridt i den rigtige retning. Men det er ikke nok.

Derfor foreslår DSK, at

- Som et første trin indføres der en lavere eller nulmoms på frugt og grønt. Dette vil være nemt at afgrænse og indføre og kan give gode erfaringer til senere brug.
- Der igangsættes et arbejde, der skal lægge en konkret plan for indførelsen af en reduceret fødevareroms i Danmark. Man kan evt. blot kopiere den svenske model, således af afgrænsningen af fødevarer, der er omfattet af den reducerede moms, spejler situationen i Sverige.

Om dette notat

Dette notat er udarbejdet af De Samvirkende Købmænd (DSK). DSK har eksisteret i over 100 år som brancheorganisation og repræsenterer i dag næsten 1.500 supermarkeder, discountbutikker, nærbutikker og convenience i Danmark. Vi arbejder løbende for at forbedre rammerne for de danske købmænd – også ved at skabe og dele viden og indsigt om emner, der har relevans for købmændenes dagligdag og forretning.

Denne analyse er udarbejdet i oktober 2025 af underdirektør Morten Jarlbæk Pedersen. Det er tilladt at citere fra denne analyse med henvisning til DSK.